



PRIROČNIK
ZA UČITELJE
(ZA UČENCE SREDNJIH ŠOL)

Politika

Vsebina

Povzetek projekta	3
Kako uporabljati ta priročnik in interaktivno predstavitev	4
Opomba in cilji	5
Pridobljene kompetence	6
Uvod v lekcijo	7
Politična moč	8
Politiki	11
Različna dojetanja resničnosti	14
Verodostojnost	16
Internet / realnost	18
Vedenje na javnih mestih	20
Zloraba moči	22
Aktivno državljanstvo	25
Politična udeležba	26
Kaj lahko storite ?	28
Konec	29
Seznam za branje	30
Vaja: Zaključni test (brez pravih odgovorov)	31
Vaja: Zaključni test (+ pravih odgovori)	32
Reference	33

Povzetek projekta

Kompetentnost državljanov je ključnega pomena za aktivno politično udeležbo, ki je ena glavnih sestavin dobrega državnega upravljanja in trajnostne demokracije. Politična udeležba še posebej stagnira v vzhodnem delu donavske regije. Posebej zaskrbljujoča sta brezvoljnost in pomanjkanje političnega interesa s strani mlajše populacije. Poleg tega v zadnjih letih pričamo političnim razvojem, ki imajo za posledico propad demokratičnih standardov v večih delih regije. Bistveni element kompetentnosti državljanov je visok nivo medijske pismenosti. Slednja je nujna za njihov odraz družbene realnosti in odpornost na negativne medijske pojave, kot so sovražni govor in lažne novice.

Glavni cilj projekta je izboljšati demokratično transnacionalno upravljanje z razvijanjem observatorija transnacionalne medijske pismenosti, osnovanega na sodelovanju med različnimi relevantnimi deležniki. V mnogih državah donavske regije razvoj kompetenc medijske pismenosti in aktivnega državljanstva močno zaostaja za bolj razvitimi deli Evrope. Ta observatorij bo služil kot mehanizem za povečanje medijske pismenosti in s tem okrepil kompetence državljanov, kar bo prispevalo k razvoju trajnostne demokracije. Glavni ciljni skupini sta mladostniki in ljudje, ki delajo z njimi. V namen krepitve kompetenc bo observatorij zagotovil orodja, ki bodo na razpolago tako mladim kot tudi njihovim izobraževalcem.

Projekt bo ustanovil observatorij za medijsko pismenost, ki bo zagotovil instrumente za preučevanje medijskih vsebin, učna orodja in programska priporočila za nadgradnjo medijske pismenosti v zvezi z ostalimi državljanskimi znanji. Rezultati vključujejo: grajenje sposobnosti in učna orodja, spletne vmesnike in programska priporočila. Bistvene aktivnosti projekta so: načrtovanje praks in širjenje informacij, razvoj učnega sistema, oblikovanje spletnih učnih platform in pilotno testiranje.

Kako uporabljati ta priročnik in interaktivno predstavitev

Dragi učitelji,

pravkar ste prejeli priročnik, ki je zasnovan za vas in za vaše delo v razredu. Našli boste informacije o tem, kako delati s posameznimi diapozitivi, kaj je njihov glavni cilj in nekaj nasvetov za poučevanje za boljše razumevanje teme.

Priročnik vsebuje tudi seznam literature, zahvaljujoč kateri lahko pridobite ali razširite znanje, ki se nanaša predvsem na določeno temo predstavitve. Če je zaželeno, da učenci samostojno delajo s pomočjo prezentacije, jim zagotovite priročnik za učence (V tiskani ali digitalni obliki. Tam bodo našli vse informacije, ki jih potrebujejo za delo s predstavitvami in razumevanjem povedanega. Struktura priročnikov temelji na enaki osnovi in je zato podobna).

Če na diapozitivu v spodnjem levem kotu vidite ikono »i«, jo kliknite. Pod njo se nahajajo dodatne informacije ali primeri, ki vam bodo pomagali bolje razumeti temo. Nekateri diapozitivi imajo poleg gumba »i« tudi interaktivne elemente. Ti elementi so poudarjeni. Lahko gre za zvočni vzorec, video ali dodatne informacije.

V predstavitvi boste našli tudi ikono za zvok. Nekateri diapozitivi vsebujejo zvok. Po potrebi lahko kliknete ikono zvoka, da utišate ali ponovno aktivirate zvok. Kliknite puščico desno za naslednji diapozitiv. Če se želite vrnitinazaj, kliknite levo puščico. Če se želite vrniti na sam začetek predstavitve, kliknite na ikono hiše.

V tem priročniku boste našli Nasvete za poučevanje in učenje, ki so primerno orodje za interakcijo med učenci in učitelji, ki bodo nudili učinkovito podporo poučevanju. Nekateri nasveti so bolj kot zabavne igre za razred, ki naj bi pomagale razumeti učni načrt na bolj igriv način.

Besedilo je preprejeno z definicijami. Bodite pozorni tudi na zanimivosti.

Elementi v priročniku:



NASVETI ZA POUČEVANJE



ZANIMIVA DEJSTVA



DEFINICIJE

Opomba

Dolžina lekcije: 135 minut

Predvideni učni rezultati:

Učenci:

- ▶ se bodo seznanili s pojmom politike in ga znali razložiti s svojimi besedami
- ▶ bodo spoznali in znali razložiti vlogo politikov v vsakdanjem življenju
- ▶ (definicija, pomen)
- ▶ bodo znali razlikovati ter analizirati dobre in slabe lastnosti politikov
- ▶ se bodo naučili zaznavati svoje delovanje v politiki v vsakdanjem življenju
- ▶ bodo spoznali medijska sporočila s politično vsebino
- ▶ znajo argumentirati ter sporočiti svoja stališča in jih znajo razložiti in braniti

Pridobljene kompetence

Kompetence za konstrukcijo medijskih sporočil

- ▶ Učenec zna razmišljati o vsebini političnih govorov.

Socialne in osebne kompetence

- ▶ Sposobnost konstruktivnega delovanja v demokratični družbi.
- ▶ Sposobnost graditi kritično mišljenje.

Kompetence percepcije avtorja medijskih sporočil

- ▶ Učenec prepozna manipulativno komunikacijo.
- ▶ Učenec opaža razmerje med mediji in svobodo govora in pomen tiska za demokratične družbe, ter razume vidike tveganja tega odnosa.

Civilne kompetence

- ▶ Učenec ocenjuje dogodke in dogajanja v javnem življenju, spremlja dogajanje v njegovi bližini ter po najboljši vesti ukrepa za skupno dobro.
- ▶ Učenec lahko najde informacije povezane s svojo vključenostjo v javno življenje.
- ▶ Učenec zna prepoznati in poimenovati področja vpliva političnega govora v medijih o osebi in njenem političnem mnenju. (medije dojema kot dejavnik, ki vpliva na mnenja, moralna prepričanja).
- ▶ Učenec lahko aktivno pristopi k državljanstvu.

Kompetence reševanja problemov

- ▶ Učenec zna prepoznati problem zlorabe oblasti političnih predstavnikov ter pojasniti njeno bistvo.
- ▶ Učenec kritično interpretira pridobljeno znanje o politiki medijev in jo zna preveriti. Poišče argumente in dokaze za svoje trditve ter na podlagi tega oblikuje in zagovarja sklepe.

Uvod v lekcijo

Koristno je ugotoviti, kaj učenci menijo o politiki, ali (in v kolikšni meri) jih zanima, kaj se dogaja v državi, v kateri živijo in kdo so ljudje, ki odločajo namesto nas. Spoznali bodo vlogo politikov v vsakdanjem življenju. Velik poudarek je tudi na pojmu sovražnega govora.

Učenci naj bi s pomočjo video primerov političnih govorov spoznali različne oblike političnega govora, med katerimi je tudi sovražni govor.

Z video primeri bomo učencem prikazali neprimerno vedenje politikov v javnosti s poudarkom na predvolilnem manipuliranju s potencialnimi volivci. To naj bi učencem pomagalo oblikovati njihova moralna prepričanja.

Nenazadnje bo učenec skozi primere z nazornimi primeri in argumenti motiviran za aktivno sodelovanje v političnem življenju in spoznal, kaj so možna tveganja, ki ga bodo prizadela, če bo zanemaril to dejavnost.

To dejstvo se odraža tudi v dojemanju politike in aktivnega državljanstva, ki je pomemben element demokracije.

Cilj te lekcije je uvesti učence v politiko, spoznati pomen občinske politike in jih motivirati, da se aktivno zanimajo za politična dogajanja v svoji okolici in posledično v svetu.

Politična moč

Apatija in nezainteresiranost za politiko pri mlajši generaciji je negativen pojav, ki ne pozna meja – z njim se srečujemo povsod po svetu.

Preden se lotite predstavitve, je koristno ugotoviti, kaj učenci menijo o politiki, ali (in v kolikšni meri) jih zanima, kaj se dogaja v državi, v kateri živijo in kdo so ljudje, ki odločajo namesto njih.

V tej lekciji bomo obravnavali politična vprašanja. Med drugim nas bo zanimalo, kako se predstavljajo politiki in kako so predstavljeni medijem, kaj od njih pričakujemo in zakaj so pomembni.

Z učenci se pogovorite, kaj je oblast/moč in kdo naj jo ima (komu jo zaupati). Šele nato kliknite na naslednji diapozitiv in primerjajte ideje učencev s prikazano definicijo.

Kaj mislite, da je moč? Kaj pomeni, ko ima nekdo moč?



Kot primer lahko predstavite izbiro predstavnika razreda. Učence seznanite z razliko med totalitarnimi in demokratičnimi državami (v smislu vodenja) – predstavnika lahko izberejo učenci sami ali pa ga izbere učitelj brez vpliva udeležencev/učencev. Nato kliknite gumb z informacijami s to težavo.



V vsaki državi so ljudje ali institucije, ki imajo moč.

V totalitarnih državah ima moč majhna skupina posameznikov, ali pa je moč osredotočena v rokah ene same osebe.

V demokratičnih državah imajo državljani avtoriteto, da izberejo svoje vladajoče zakonodajalce, ali pa avtoriteto, da odločajo o zakonodaji. o nestrinjanju drugih.



NASVET ZA POUČEVANJE (Zabavna igra za razred)

Ste že kdaj videli novice na televiziji?

Katere so najpogostejše teme?

Kakšni ljudje (razen voditeljev in novinarjev) redno nastopajo v njih?

Na podlagi vprašanj opravite kratko razpravo z učenci. Cilj je učencem pokazati, da so politična vprašanja del medijskega prostora.



NASVET ZA POUČEVANJE (Zabavna igra za razred)

Telefončki

Učence seznanite s pravili te igre.

Učenci sedijo v krogu, učitelj zašepeta stavek prvemu učencu, ta ga zašepeta naslednjemu... Zadnji učenec v vrsti pove stavek na glas, nato pa se ga primerja s prvim stavkom (v veliki večini primerov povedi ne bo ujemalo).

- ▶ Zaradi dolžine sporočila priporočamo izbiro povedi (po možnosti bolj razvite), ne besede. Politični fokus ni potreben.



Zakaj je končni stavek drugačen?

Zaradi prenosa informacij med več osebami pride do distorzije (različno razumevanje sporočenega, poudarek na različnih delih informacij).

Na podlagi igre telefončkov pojasnite koncept interpretacije/napačne interpretacije. Za boljše razumevanje pojma najprej navedite primere iz vsakdanjega življenja, nato pa iz medijskega in političnega področja.



Interpretacija = pojasnilo, obrazložitev, predstavitev (misli, teksta, situacije...).



Misinterpretacija = popačenje informacije, jemanje stavkov iz konteksta.



NASVET ZA POUČEVANJE

Učence spomnimo na pomen predpon dis in mis, ki izražata nasprotje naslednjega dela besede. na katerega so povezani.

Ali imate izkušnje z misreprezentacijo (napačnim prikazovanjem)?

Če nimamo potrjene informacije neposredno iz zanesljivega vira, smo lahko skoraj prepričani, da nas je dosegla že na nek način **izkrivljena**.

Ne vemo, če in kateri del je resničen, ali če sestoji zgolj iz domnev in izmišljotin. To ustvarja prostor za tako imenovano obrekovanje (nepotrjene in izkrivljene informacije, pri katerih je težko odkriti pot do popačenosti in s tem tudi krivca za posledice).

Politiki



NASVET ZA POUČEVANJE

Vprašanja za učence

► dvignite roke, če je vaš odgovor pritrdilen, ali odgovorite na vprašanje

Ali gledate novice na televiziji?

Ali informacije črpate samo iz interneta?

Vas zanimajo športne novice?

Vas zanimajo politične novice? (na internetu oz na TV)

Poznate kakšnega domačega politika?

Poznate kakšnega tujega politika?

O čem odločajo politiki?

Kaj je politika?

Kako pomembna je politika tebi osebno?

Vsak od nas ima drugačen odnos do politike.

Spomnimo se, kako stvari v resnici delujejo v naši državi.



NASVET ZA POUČEVANJE

Oblikujte ta diapozitiv kot razpravo o posameznih vprašanjih v kateri imajo učenci nalogo, da globlje razmislijo o svojem odnosu do politike.

Koristno je, da učitelj dobi pregled nad tem, kaj učenci vedo o temi in kako se je lotevajo.

Tako bo lahko bolje prilagodil vsebino učne ure določeni ciljni skupini.

Na podlagi rezultatov zgornje aktivnosti se z učenci pogovorite o tem, kako pomembno je imeti dovolj informacij, preden se o nečem odločamo (še posebej, če moramo razmisliti, komu zaupamo, da bo namesto nas/državljanov odločal o političnih vprašanjih). Učenci naj izrazijo svoje mnenje o tem, katere vrednote igrajo pomembno vlogo pri odločanju različnih ljudi z desne slike na prosojnici (za lažjo interpretacijo so prikazani različni poklici, ki jih je treba dopolniti z drugimi kategorijami, kot je metal band kitarist, aktivist ekstremističnega gibanja, starejši brez znanja o novih medijih ...). Politike (na levi sliki) predstavite kot rezultat volitev različnih skupin državljanov - tako kot državljani bodo politiki zagovarjali različne vrednote in potrebe glede na velikost skupin, ki so jih podprle na volitvah.



Vloga politikov v vsakdanjem življenju



Podrobnejši opis prosojnice lahko najdete pod info gumbom. - Z učenci razpravljajte o dosežkih omenjenih obljub iz političnih kampanj. Pripravite seznam obljub s prejšnjih državnih ali občinskih volitev v vaši državi in razpravljajte o njihovi relevantnosti in izpolnitvi. Vodite učence h kritičnemu pogledu in različnim vidikom interpretiranja obljub.

Politika vpliva na vse, kar se dogaja v državi, volimo politike, ki zagovarjajo različna stališča...

Noben človek na svetu ne zmore zadovoljiti vseh.

Biti dober politik za vse je nemogoče. Vsak državljan ima drugačne kriterije in zahteve, ki bi jim moral politik ugoditi.

Vsak državljan (najsij je zdravnik, delavec, direktor ali tesar) ima pravico sodelovati v političnem življenju. Ljudje imajo različne potrebe in interese. Zato izvolijo svoje predstavnike.



Družba je sestavljena iz različnih skupin ljudi, ki imajo različne potrebe in mnenja. Upokojenci na primer želijo višje državne pokojnine, delavci nižje davke.

Te skupine običajno predstavljajo politične stranke. Vsaka politična stranka posreduje interese družbenih skupin skozi izvoljene predstavnike.



Politične stranke opravljajo politične dolžnosti, skozi katere določena družbena skupina pridobi deležmoči.

Primeri pogostih obljub kampanj:

- »Ustavili bomo korupcijo in zapravljanje državnega proračuna.«
- »Brezplačen javni prevoz za vse!«
- »Brezplačna stanovanja za vse!«

... toda, ali bi jih bilo zares mogoče doseči?



Različna dojetanja resničnosti

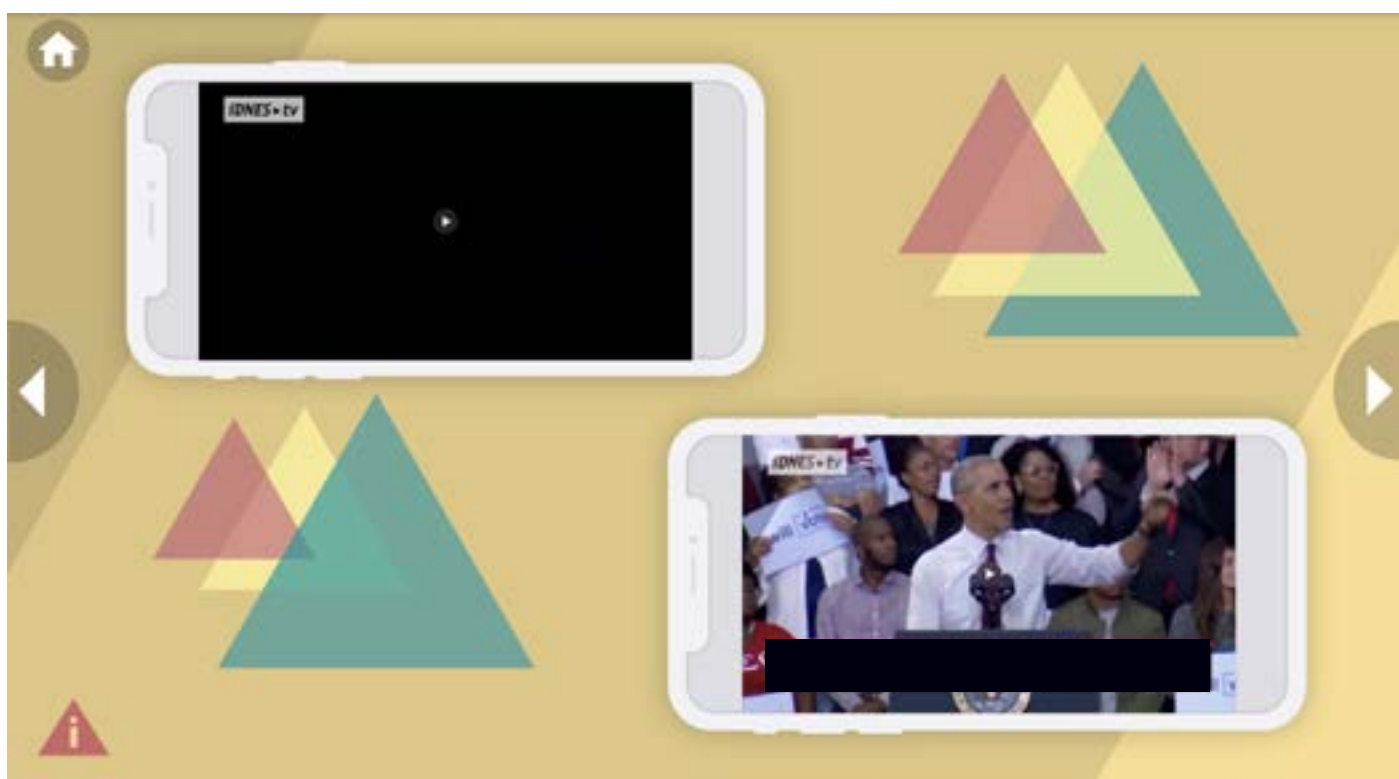
Naloga in diskusija:

Kako menite, da bi se moral obnašati idealen politik?

Zapišite 10 lastnosti, ki bi jih moral imeti vaš idealni politik.

(Zapomnite si, ne naslavljamo vizualnih značilnosti, temveč moralne lastnosti - stališča, vedenje, itd.)

Sedaj predvajajte videa in nato odgovorite na vprašanja pod prosojnico (svoje odgovore zapišite na papir in razpravljajte v učilnici).



Donald Trump

Kaj smo se naučili iz videa? Kaj se je zgodilo?

Barack Obama

Kaj smo se naučili iz videa?

Kako se razlikuje od verzije Donalda Trumpa? Zakaj?

Kolikšen odstotek zbranih udeležencev Donalda Trumpa se bo v drugem videu naučil isto kot mi?

In koliko izmed njih mu bo verjelo?

Za koga sta bila ta govora? Kdo so poslušalci teh govorov?

V tem primeru poslušalci večinoma podpirajo enako mnenje kot govorec.

NASVET ZA POUČEVANJE



Poskusite najti podoben primer političnih govorov s strani politikov v vaši državi. Pomislite na uglednega politika in poskusite najti njegov govor. Poslušajte in pomislite, kako njegov govor vpliva na vas. Ali najdete v njem pozitivna sporočila?

Ali morda obstajajo namigi negativne interpretacije?

O tem se pogovorite z učiteljem/ico in sošolci.

Se vam zdi politik resen? Ali vam vzbuja zaupanje? Zakaj?

O govorcih lahko izveste več pod info gumbom.

Govorca v videih sta nekdanja predsednika ZDA, ki govorita volivcem na predvolilnem srečanju. Donald Trump je bil predsedniški kandidat, Barack Obama je govoril v podporo svoje strankarske kolegice Hillary Clinton na predsedniških volitvah 2016.

Donald Trump
V svojem govoru je izkrivil resnico, da je manipuliral z javnostjo in mediji. Je vir informacij in uporablja čustva (tako imenovana politika čustev).

Barack Obama
Njegov govor je ponižnejši in brez poskusa zasmehovanja političnega nasprotnika. Kaže, da je pomembno spoštovati osebo, tudi če ima drugačno mnenje. Njegov govor ne manipulira s čustvi volivcev. Če že, to stori v pozitivnem smislu, ko se predstavi kot pozitivna oseba.

V človeški um je lažje vcepiti strah ali sovraštvo. Mnogo težje je ugajati intelektu.

Naj učenci razmislijo o naslednjem vprašanju. Poiščite pozitivne in negativne strani družbenih mehurčkov.

Kaj pomeni »socialni mehurček«?



Socialni mehurček = skupina ljudi, ki si delijo podobno mnenje glede določene teme, interesov, pogleda na svet. Enako misleči ljudje komunicirajo med seboj, niso pa v stiku z ljudmi, ki si delijo nasprotno prepričanje. Zato so utrjeni v ideji, da je njihov pogled pravi, ostala mnenja dojemajo kot slaba, neprimerna.

Spomnimo se, da socialne mehurčke spoznavamo tudi pri lekciji Sposobnost kritičnega mišljenja, kjer so predstavljeni kot ena izmed logičnih zmot.

Verodostojnost

Pomembna stvar, ki jo želimo od politikov, je, da govorijo resnico in so jasni in berljivi svojim državljanom. Skratka, da so vredni zaupanja.

Pogovorite se z učenci:

Kateremu politiku v svoji državi najbolj zaupate in zakaj?

Da bi bil politik verodostojen, je pomembno preveriti, ali govori resnico.

Z učenci poiščite izjave politikov svoje države in poskusite preveriti resničnost dejstev.



Preverjanje dejstev = preverjanje trditve z namenom ugotavljanja njene resničnosti ali neresničnosti. Vsak uporabnik interneta ima možnost izvesti tako imenovano uporabniško preverjanje dejstev, kjer poišče in potrdi informacijo, na katero je naletel. Vendar to zahteva veliko časa in sredstev.

Zanima pa nas vendar tudi, kako se politik obnaša v javnosti in kako izraža svoja stališča. Oglejte si to prosojnico in primer iz Češke republike leta 2021. Predsednik republike je neprimerno komentiral glede identitete spola. **Kaj menite o njegovi izjavi?**

Poznega junija leta 2021 je madžarski parlament sprejel kontroverzen zakon, ki prepoveduje distribucijo vsebin, ki bi otrokom prikazovale homoseksualnost. Mnoge evropske države so ga obsodile, toda ne češki predsednik Miloš Zeman.

Lahko razumem homoseksualce, lezbijke. Toda tisti, ki jih sploh ne razumem, so transspolni ljudje. Če si daš spremeniti spol, storiš zločin samopoškodovanja. Ti ljudje so zame resnično gnusni.

Ste že kdaj slišali za izraz sovražni govor? Poglejte si info gumb.



Poznega julija leta 2021 je madžarski parlament sprejel kontroverzen zakon, ki prepoveduje distribucijo vsebin, ki bi očitokom prikazovale homoseksualnost. Mnoge evropske države so ga obsodile, toda ne češki predsednik Miloš Zeman

Sovražni govor:

Sovražni govor je grožnja demokratičnim vrednotam, družbeni stabilnosti in miru. Naslavljanje sovražnega govora ne pomeni omejevanja ali prepovedi svobode govora. Pomeni zajezovanje sovražnega govora, preden bi se lahko stopnjeval v kaj nevarnejšega, posebej hujskanje v diskriminacijo, sovražnost in nasilje, ki so prepovedani pod mednarodnim pravom.

ZANIMIVO DEJSTVO

Preberite si več o sovražnem govoru:



Nimamo zakonite mednarodne definicije sovražnega govora, interpretacije tega, kaj je ‚sovražno‘, pa so kontroverzne in nasprotujoče. V kontekstu je sovražni govor razumljen kot kakršnakoli komunikacija v govoru, pisanju ali vedenju, ki napada ali uporablja žaljiv ali diskriminatoren jezik z omenjanjem osebe ali skupine na podlagi tega, kdo so; z drugimi besedami, osnovana na njihovi religiji, etničnosti, narodnosti, rasi, barvi, poreklu, spolu ali drugem dejavniku identitete. To je pogosto globoko ukoreninjeno, poraja nestrpnost in sovrašstvo ter je v določenih kontekstih lahko ponižujoče in razdiralno.

Internet / realnost

Ste na internetu kdaj napisali kaj, kar ste kasneje obžalovali?

Kaj?

Video je primerjava s Facebook sporočilom češkega politika Václava Klauza ml., ki je zapisal, da je njegov politični nasprotnik Miroslav Kalušek pijan v poslanski dvorani. Iz posnetka je lahko videti, da je preprosto pisati stvari na družbena omrežja, veliko težje pa je to dopovedati človeškim očem.

Med ogledom videa se osredotočite na vlogo vseh treh ljudi, ocenite njihova čustva in profesionalnost.



NASVET ZA POUČEVANJE



Učenci naj ta primer kritično ovrednotijo. Morali bi znati razložiti, kaj je narobe s komunikacijo in vedenjem. Morali bi tudi znati povedati, kakšne se posledice za oba politika.

Ljudje se na družbenih omrežjih pogosto počutijo zelo mogočne, zato lahko **napišejo stvari, ki jih ne bi bili zmožni povedati ali storiti nikomur v resničnem svetu.** Toda celo tu, v virtualnem svetu, je takšno vedenje kaznivo. Kazensko odgovorni smo tudi na družabnih omrežjih. Od vsakega posameznika je odvisno, ali bo nekoga užalil, namerno lagal, širil lažne informacije, itd.

Vprašajte učence:

Kakšne politične TV oddaje in razprave poznate in na katerih kanalih so predvajane?

Politiki imajo na primer parlamentarno imuniteto, ki dodatno oteži njihov morebiten kazenski pregon.



NASVET ZA POUČEVANJE

Učencem pojasnite kdo so osebe na posnetku. So javne osebe, politiki. Pogovorite se z učenci o njihovih mnenjih. Če jih nimajo, razložite posledice ravnanja politikov in zakaj ni bilo primerno. Pomagajte jim oblikovati kritično mnenje in jih vodite do lastnega pogleda na situacijo.

Video je soočenje glede Facebook sporočila, v katerem je Václav Klaus ml. zapisal, da je Miroslav Kalousek pijan v poslanski zbornici. Na posnetku je lepo razvidno kako lahko je nekaj napisati na družbenih omrežjih in kako težko je enako povedati človeku osebno.

Z učenci na kratko analizirajte video, osredotočite se na vlogo vseh treh oseb, ocenite njihove občutke in strokovnost.

↑ **Politiki bi morali biti moralni zgledi družbe in ohranjati njene ideale.**

Na žalost je ta ideja močno zastarela.
Morali bi biti moralni zgledi, vendar niso.

V videu ste spoznali, da politik (g. Klaus) laže, je nekonstruktiven in se smeši.

◀ **Kaj si mislite o politiku, ki tako drzno obrekuje na družbenih omrežjih, obenem pa se ni sposoben soočiti s svojim nasprotnikom v resničnem življenju?**

Istočasno so politiki tudi slika družbe, ki jo predstavljajo.

Ta stranka je imela prevladujoče radikalno volilno telo.

▲ (Tu je očitna politika čustev).



Imuniteta zakonodajalcev = pravila, pod katerimi ni mogoče kazensko preganjati člana parlamenta Češke republike. Imuniteta je pogosto uporabljena za svobodo govora zakonodajalcev.

Vedenje na javnih mestih

Da bi bile politične stranke uspešne, potrebujejo tako imenovani **volilni program**.

Pravijo: Ne zastavi si majhnih ciljev. Toda ali je to vedno res?

Kaj je volilni program?

Politične stranke ali posamezniki želijo pritegniti ljudi z volilnim programom in si tako zagotoviti volitve. Volilni program je zato set obljub, ki naj bi jih izpolnili po volitvah.



NASVET ZA POUČEVANJE

Volilni program

Kakšen bi po vašem mnenju moral biti volilni program da bi bil všeč volilcem? Napiši 5 pravil za tak program.

Učence razdelite v manjše skupine in jim dajte nekaj časa, da zapišejo pravila volilnega programa. Nato se o tem na kratko pogovorite. Za boljšo orientacijo, lahko programe napišete na tablo.

Vedenje na javnih mestih

V času, ko je iskal sočutje volivcev.

Po svoji izvolitvi se predsednik Češke republike ni bal zagroziti premierju z leseno palico.

Zasnovati volilni program je ena stvar, izpolniti te obljube pa povsem druga.



Vodenje na javnih mestih

V trenutku, ko politiki tekmujejo za naklonjenost volivcev, se zelo očitno predstavljajo drugače.

◀ Na primer: pred predsedniškimi volitvami je predsednik Zeman obljubil, da bo združil ljudi. Toda ob drugih prilikah je brez obotavljanja zmerjal novinarje s hijenami.

V času, ko je iskal sočutje volivcev.

Po svoji izvolitvi se predsednik Češke republike ni bal zagroziti premierju z leseno palico.



NASVET ZA POUČEVANJE

Poiščite primer volilnega programa in realnega stanja ene politične stranke v vaši državi.

Nato se z učenci pogovorite o (zgornjih) vprašanjih. Argumentacija je pomembna, ne gre le za občutke.

Oglejte si konkreten primer izvedbe volilnega programa izbrane politične stranke.

Ali se vam glede na pregled volilnega programa zdi, da vlada dobro vlada?

Kakšno bi bilo po vašem mnenju idealno stanje?

Ali je bolje imeti malo realnih ciljev ali veliko nerealnih?

Ali lahko to kakorkoli škoduje vladi?

Zloraba moči

Premagovanje pritiskov iz okolja je lahko zahtevno za kogarkoli izmed nas. Težav navadnega državljana običajno ne zasledimo v medijih.

Kakorkoli, obstajajo ljudje, ki so zelo zanimivi za javnost.

Na prosojnici vidite članek s češkega spletnega dnevnika. Govori o uglednem politiku, ki je zlorabil svojo moč in bil ujet pri dejanju.



Info gumb pojasni, kdo je omenjeni politik in zakaj je bil kaznovan.



David Rath je služil kot regionalni guverner in član parlamenta (obnem je služil v lokalni in centralni politiki, kar je v Češki republiki mogoče). V preteklosti je bil tudi minister za zdravje. V Češki republiki je dobro znana javna oseba.

Na žalost je zlorabil svojo moč. Sprejel je podkupnino glede javnega naročila za gradnjo bolnišnice. Aretiran je bil s podkupnino 7 milijonov čeških kron, ki jih je nosil v škatli za vino.

Od maja 2012 je osrednja figura v korupcijskem škandalu, zaradi katerega je bil v priporu leto in pol. Sodišče je Ratha obsodilo na 8,5 let zaporne kazni pod nadzorom zaradi sprejemanja podkupnin v petih primerih korupcije in manipuliranja z javnimi naročili. Poleg tega je država prejela skoraj 22 milijonov čeških kron iz premoženja, ki si ga je Rath pridobil s kriminalnimi dejavnostmi.

NASAVET ZA POUČEVANJE



O vprašanjih se pogovorite v obliki vodenega pogovora z učenci. Osredotočite se na **primerne** (opravičilo, razlaga, priznanje) in **neprimerne** načine obravnavanja situacij (zanikanje, obtoževanje drugih, dvoumnost, odvratanje pozornosti, izgovori).

NASAVET ZA POUČEVANJE

Tema za razpravo

Leta 2020 so bile v ZDA predsedniške volitve. Dva glavna kandidata sta bila Joe Biden in Donald Trump.

Ko so bili rezultati volitev objavljeni in je bil Joe Biden razglašen za zmagovalca volitev, Donald Trump ni želel priznati volitev. Donaldov povolilni govor so na številnih televizijskih postajah prekinili.

Pogosto pojasnilo televizijskih postaj je bilo, da je Trump govoril lažne informacije.

Izvedite razpravo, v kateri bosta zastopani obe strani (za in proti). Učenci imajo nalogo zapisati argumente v točkah.

Namig: Poskusite tudi možnost, da skupina zagovarja nasprotno mnenje glede na vnaprej pripravljene argumente prvotne skupine – rezultat je, da učenci pogledajo na problematiko z drugega zornega kota.



Glede na zrelost učencev in njihove izkušnje z razpravo razmislite, ali boste razpravo vodili vi ali jo boste prepustili enemu od učencev.

Aktivno državljanstvo

Čeprav se naše družbeno življenje hitro seli iz fizičnega v digitalno, to ne pomeni, da ni treba, da smo pozorni na kaj se dogaja v resničnem življenju.



Razpravljajte z učenci glede odgovornosti za upravljanje vasi/mesta/države. Kdo lahko vpliva na to, kako bo izgledalo moje/naše življenje? Kako lahko zaščitimo vas/mesto/državo pred neželenimi vplivi politike? (Učenci razpravljajo v razredu in poskušajo najti možne načine.)

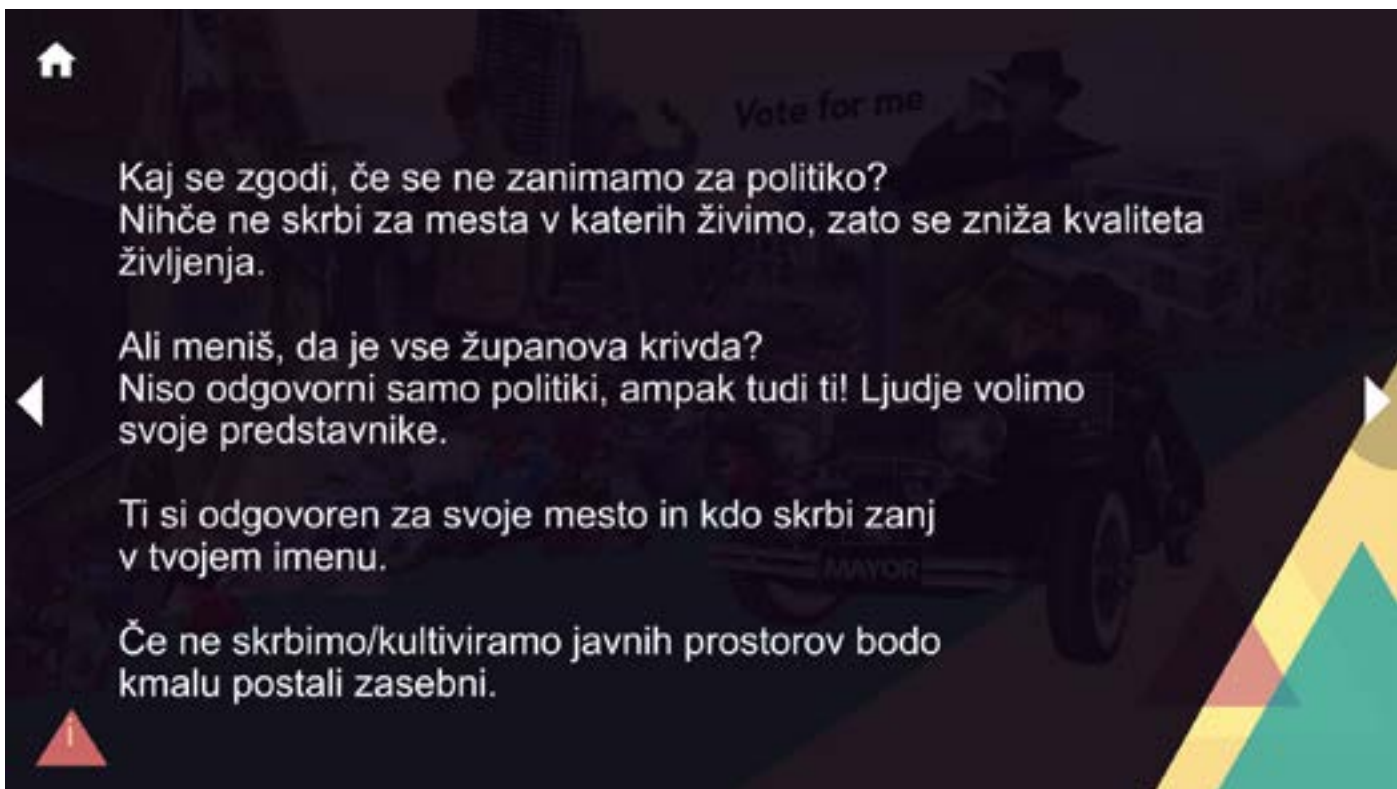
Namesto, da bi se zanimali za svoje mesto in občinsko politiko, preživljajo svoj čas v virtualnem okolju.

Če bodo naše mesto predstavljali nekvalitetni voditelji, se moramo zavedati, da to tudi ni naša krivda. Če se ne zanimam za politiko in ne sodelujem pri volitvah, se pač ne morem pritoževati. Potemtakem je rešitev v aktivnem sodelovanju pri volitvah. To je edini način, na katerega lahko vplivamo na dogodke.

Politika se ne ukvarja le z velikimi vprašanji, temveč tudi z manjšimi, ki so okoli nas. (= **občinska politika**).

Politiko se izvršuje na večih nivojih (= večravensko upravljanje).

Z vsakim vprašanjem se spoprijema z različne stopnje, odvisno od pristojnosti institucije.



Politično sodelovanje

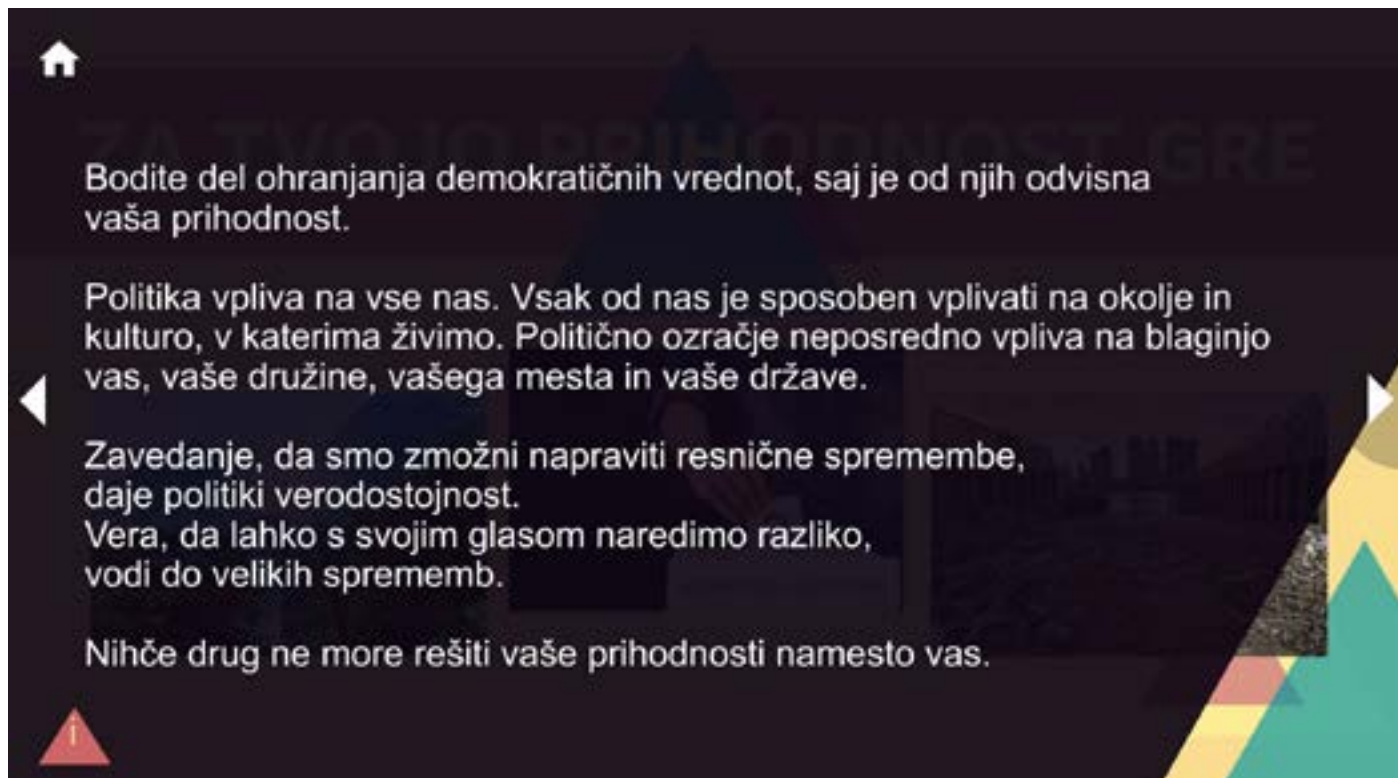
Spodbudite učence, da sodelujejo pri odločanju, kakšna bo njihova okolica. Spodbujajte aktivno zanimanje za dogajanje v okolici njihovih domov in državi, v kateri živite, saj le tako lahko vplivate na dogajanje v državi in zaščitite vrednote, ki so vam pomembne. Priporočljivo je aktivno ustvarjati zanimanje za dogajanje v politiki in imeti poskrbeti za razumevanje posameznih problematik pred pridobitvijo volilne pravice.



Na prosojnici lahko vidite, kako zlahka se stvari spremenijo. Če odidete na volišča, lahko pomagate odločiti, ali boste živeli v lepem ali neurejenem mestu.

V političnih odločitvah lahko sodelujete že s sodelovanjem v demokratični družbi.

Najslabša stvar, ki jo lahko storite, je, da ne volite in se ne zanimate za to, kar se dogaja okoli vas.



Pogovorite se z učenci:

Kaj lahko naredim, če še nimam volilne pravice?

Ali je zanimanje za politiko neuporabno?

Kaj lahko storite?

Posameznik težko doseže velike spremembe, lahko pa aktivno sodeluje pri njih kot pomemben član skupine.

Kaj lahko naredite vi?

- Sodelujte v javnih volilnih informativnih sestankih s politiki v vašem mestu.
- Berite uradno oglasno desko vašega mesta in se ne bojte postavljati konkretnih vprašanj.
- Zapomnite si, ni se sramotno pogovarjati o politiki s prijatelji.
- Če česa ne razumete, vprašajte svoje starše, učitelje ali prijatelje.
- Politika ni le za elito, temveč za vse.

Vključite se v lokalno politiko in pojdite volit!

Konec

Zaključek

V tej lekciji ste se učili o politiki in še posebej o politikih. Sami ste zapisali osebne lastnosti idealnega politika (kaj naj bi bili/ne smejo biti).

Pogovorite se z učenci:

Ali so kakšni primeri iz predstavitve potrdili, kar ste napisali?

Bi zdaj spremenili svoj seznam? Kaj manjka in kaj ostaja na vašem seznamu?

Zakaj?

Na konkretnih primerih ste videli, da ta tema in poklic sploh nista lahka in da osebne lastnosti niso nič manj pomembne od delovne zavzetosti.

Kaj ste se še naučili? Da se moramo zanimati za politiko, naj te ne bo sram o tem govoriti s starši ali sošolci. Ni važno, če imate različna mnenja, ker vemo, da imajo ljudje različne potrebe in zato volijo različne politične predstavnike.

In ker imate tudi vi potrebe, vas politika zadeva tudi zdaj in predvsem v vaši prihodnosti. Na to pa lahko vplivate že danes.

Pomembno je, da vas politika zanima, ker se zavedate, da vpliva na vaše ekonomsko življenje in posledično na vaše osebno življenje. Aktivno sodelujte, spremljajte politične dogodke ter novice doma in v svetu. Podpirajte demokratične vrednote, ki ste jih navajeni, in jih ne degradirajte.



Seznam za branje

Edukacija za građansku pismenost Gongga: *Politička pismenost.*: GONG, Zagreb, 2018.
ISBN 978-953-7960-14-8

Web source: [link](#)

Kurikulum - politička pismenost. Web source: https://www.kucaljudskihprava.hr/wp-content/uploads/2017/03/kurikulum_politicka_pismenost1.pdf

Kateřina Šafářová (2021), *Mediální vzdělávání na středních odborných školách a učilištích - výukový plán a příklady dobré praxe.* Člověk v tísni, o.p. s..ISBN 978-80-7591-048-6.
available online: https://www.jsns.cz/nove/projekty/medialni-vzdelavani/materialy/mv_publikace_pro_sos_sou.pdf

Bayerische Landeszentrale für politische Bildungsarbeit: „ganz konkret – Zeit für Politik“.

Web source: <https://www.blz.bayern.de/zeit-fuer-politik-archiv.html>

Klicksafe (2021): *Unsere Tipps fürs Digitale (Über) Leben für Jugendliche.* Web source: https://www.klicksafe.de/fileadmin/media/documents/pdf/klicksafe_Materialien/klicksafe_Infolyer/KMA26_KS_Folder_TIPPSfuersDIGITALEueberleben.pdf

Youtube channel: Bundeszentrale für politische Bildung / bpb

Web source: <https://www.youtube.com/user/bpbtv>

Podcast: Bundeszentrale für politische Bildung Podcast: *Was uns betrifft.*

Web source: <https://www.bpb.de/dialog/334667/wer-hat-die-wahl>

Podcast: Bundeszentrale für politische Bildung Podcast: *Wer hat die Wahl?*
Gespräch übers Wählen gehen.

Web source: <https://www.bpb.de/dialog/334667/wer-hat-die-wahl>

Vaja: Zaključni test (brez pravih odgovorov)

Verzija za učence

Zaključni test

Če ni navedeno drugače, vedno izberite en pravih odgovor.

- ▶ Za prekrške so poslanci Češke republike že od začetka obravnavani kot:
 1. Kot vsak drug običajen državljan Češke republike
 2. Drugače kot navadni državljan Češke republike

- ▶ Ko župan manjše vasi od kandidata sprejme podkupnino, da ne bi volil za nasprotnega kandidata:
 1. Gre za zlorabo pooblastil uradne osebe
 2. Se ne zgodi nič, če svoje dejanje v roku 48 ur prijavi pristojnemu organu
 3. Ne gre za zlorabo pooblastil uradne osebe (župan manjše vasi ni uradna oseba)
 4. če dejanje ni odkrito v roku 48 ur po glasovanju to dejanje zastara

- ▶ Zasebni mediji
 1. morajo po zakonu nagovoriti vse politične stranke in jim ponuditi priložnost komentiranja izbranih primerov.
 2. morajo dati enak prostor vsem političnim strankam, da se izognejo diskriminaciji.
 3. ne rabijo zagotoviti prostora vsem političnim strankam, izbira je v celoti odvisna od njih.

- ▶ Kako politična stranka izpolnjuje svoj volilni program?
 1. Tega ne bomo vedeli - to so občutljivi podatki, ki niso javno dostopni.
 2. Podatke o tem lahko vedno najdemo v različnih medijih .
 3. Informacije o tem dobimo na spletni strani Ministrstva za pravosodje, kjer je vse pošteno navedeno in redno ažurirano.

- ▶ Volim lahko, če med drugim izpolnjujem pogoje, da sem:
 1. Star/a 15 let in imam končano vsaj osnovno splošno izobrazbo
 2. Star/a 18 let in imam opravljeno maturo
 3. Star/a 18 let, moja izobrazba ni pomembna
 4. Star/a 15 let in imam potrdilo o zelo visokem IQ (130 in več)

Vaja: Zaključni test (+ pravilni odgovori)

Verzija za učitelje

Zaključni test

Če ni navedeno drugače, vedno izberite en pravilen odgovor.

- ▶ Za prekrške so poslanci Češke republike že od začetka obravnavani kot:
 1. Kot vsak drug običajen državljan Češke republike
 2. **Drugače kot navadni državljani Češke republike**

- ▶ Ko župan manjše vasi od kandidata sprejme podkupnino, da ne bi volil za nasprotnega kandidata:
 1. **Gre za zlorabo pooblastil uradne osebe**
 2. Se ne zgodi nič, če svoje dejanje v roku 48 ur prijavi pristojnemu organu
 3. Ne gre za zlorabo pooblastil uradne osebe (župan manjše vasi ni uradna oseba)
 4. če dejanje ni odkrito v roku 48 ur po glasovanju to dejanje zastara

- ▶ Zasebni mediji
 1. morajo po zakonu nagovoriti vse politične stranke in jim ponuditi priložnost komentiranja izbranih primerov.
 2. morajo dati enak prostor vsem političnim strankam, da se izognejo diskriminaciji.
 3. **ne rabijo zagotoviti prostora vsem političnim strankam, izbira je v celoti odvisna od njih.**

- ▶ Kako politična stranka izpolnjuje svoj volilni program?
 1. Tega ne bomo vedeli - to so občutljivi podatki, ki niso javno dostopni.
 2. **Podatke o tem lahko vedno najdemo v različnih medijih .**
 3. Informacije o tem dobimo na spletni strani Ministrstva za pravosodje, kjer je vse pošteno navedeno in redno ažurirano.

- ▶ Volim lahko, če med drugim izpolnjujem pogoje, da sem:
 1. Star/a 15 let in imam končano vsaj osnovno splošno izobrazbo
 2. Star/a 18 let in imam opravljeno maturo
 3. **Star/a 18 let, moja izobrazba ni pomembna**
 4. Star/a 15 let in imam potrdilo o zelo visokem IQ (130 in več)

Reference

Splet

Časté dotazy. *Psp.cz* [online]. Praha: Parlament České republiky, Poslanecká sněmovna, © 2021 (6 April 2021). Available: <https://www.psp.cz/sqwhpsqw?k=675&z=12225>

Dezinterpretace. *Prirucka.ujc.cas.cz* [online]. Praha: Ústav pro jazyk český AV ČR, © 2008–2021 (19 May 2021). Available: <https://prirucka.ujc.cas.cz/?slovo=dezinterpretace>

Doporučené očekávané výstupy jako metodická podpora pro začleňování průřezových témat do švp a výuky. *Nuv.cz* [online]. Praha: NPI ČR, © 2011–2021 (26 July 2021). Available: <http://www.nuv.cz/vystupy/doporucene-ocekavane-vystupy-1>

Interpretace. *Encyklopedie.soc.cas.cz* [online]. Praha: Sociologický ústav AV ČR, 2018 (1 June 2021). Available: <https://encyklopedie.soc.cas.cz/w/Interpretace>

Moje poslední politické vítězství. *ct24.ceskatelevize.cz* [online]. Praha: Česká televize, 2018 (23 August 2021). Available: <https://ct24.ceskatelevize.cz/domaci/2374930-moje-posledni-politicke-vitezstvi-zeman-chce-byt-pokornejsi-a-vstricnejsi-nazorum>

Podpora pro výuku průřezových témat v základních školách. *Digifolio.rvp.cz* [online]. Praha: Národní pedagogický institut České republiky, 2015 (14 July 2021). Available: <https://digifolio.rvp.cz/artefact/file/download.php?file=70994&view=3251>

Pojem dezinterpretace. *Slovník-cizich-slov.abz.cz* [online]. Ostrava: ABZ knihy, © 2005–2021 (20 August 2021). Available: <https://slovník-cizich-slov.abz.cz/web.php/slovo/dezinterpretace-desinterpretace>

Policie zadržela hejtmana Ratha kvůli eurodotacím. *idnes.cz* [online], Praha: MAFRA, 2012 (6 September 2021). Available: https://www.idnes.cz/zpravy/domaci/policie-zadrzela-davida-ratha.A120515_083005_domaci_jw

Pozvěte hyeny. *stream.cz* [online]. Stream.cz, 2021 (19 June 2021). Available: <https://www.stream.cz/domaci-9257/prezident-zeman-nazval-novinare-hyeny-64149602>

Prezident Miloš Zeman a premiér Bohuslav Sobotka. *irozhlas.cz* [online], Praha: Český rozhlas, 2018 (14 September 2021). Available: <https://www.irozhlas.cz/fotogalerie/6943880?fid=6832704>

RÁMCOVÝ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM PRO GYMNÁZIA. *nuv.cz* [online], 2020 (18 May 2021). Available: <http://www.nuv.cz/t/rvp-pro-gymnazia>

Rathův advokát: Neprokázalo se, že vzal úplatek. Jeho bytostným zájmem bylo budování kraje. *Irozhlas.cz* [online]. Praha: Český rozhlas, 2018 (28 June 2021). Available: https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/zprosteni-ratha-soudem-navrhuje-jeho-advokat-roman-jelinek_1803201510_ogo

Stock snímky, obrázky bez autorských poplatků, ilustrace a videa - *iStock* [online]. Calgary: Getty Images, © 2021 (30 July 2021). Available: <https://www.istockphoto.com>

Strategy and plan of action on hate speech. *un.org* [online]. United Nations, 2021 (26 August 2021). Available: <https://www.un.org/en/genocideprevention/documents/UN%20Strategy%20and%20Plan%20of%20Action%20on%20Hate%20Speech%2018%20June%20SYNOPSIS.pdf>

Svoboda projevu, či právo na fakta? Vypnutí Trumpa v přímém přenosu vyvolalo debatu o roli médií. *Irozhlas.cz* [online]. Praha: Český rozhlas, 2020 (17 May 2021). Available: https://www.irozhlas.cz/zivotni-styl/spolecnost/americke-volby-trump-lez-preruseni-vysilani-etika-novinari-moravec-hvizdala_2011210705_kar

Transgender lidé jsou mi bytostně odporní, prohlásil Zeman. *irozhlas.cz* [online]. Praha: Český rozhlas, 2021 (17 August 2021). Available: https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/transgender-lgbt-pride-milos-zeman-partie_2106271235_kro

Úplatky a zmanipulované zakázky. Žalobce navrhl prodloužit Rathovi vězení. *Benesovsky.denik.cz* [online]. Praha: VLTAVA LABE MEDIA, 2020 (21 June 2021). Available: <https://benesovsky.denik.cz/zlociny-a-soudy/david-rath-vezeni-trest-20200115.html>

Víte, proč chcete volit stranu XY? Politici využívají chyby našeho mozku. *Idnes.cz* [online]. Praha: MAFRA, 2018 (12 July 2021). Available: https://demagog.cz/politici/41https://www.idnes.cz/technet/veda/omyly-mozku-kognitivni-omyly-volby-politika-manipulace-emoce-fakta.A181003_121715_veda_pka

YouTube

JAK VÁCLAV KLAUS ML. BRUTÁLNĚ SETŘEL OPILCE KALOUSKA.

In: *Youtube* [online]. 17.11.2019 (15 June 2021).

Available: <https://www.youtube.com/watch?v=RDwkC2w1NW0>.

Kanál uživatele Ales Z.